herpy

AGAMER

Mwanza Flat-headed Agama

Agama mwanzae

Agama mwanzae är en dagaktiv klippagam från savann och halvöken i Östafrika. Den dominerande hanen har mörkblå kropp och rött eller violett huvud, hals och axlar. Arten är snabb, klättrar bra och behöver ett rymligt, torrt terrarium med en mycket varm solplats och kraftig UVB.

Familj: Agamidae

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**15-23 cm** total längd inkl. svans
Livslängd	**15 år**
Aktiv	**På dagen**
Levnadssätt	**Klipplevande och marklevande**
Biotop	**Halvöken, savann och klippterräng**
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**90 × 60 × 60 cm** L × B × H för 1 vuxet djur
Temperatur, dag	**28-35 °C**
Värmeplats	**40-45 °C**
Temperatur, natt	**20-24 °C**
Luftfuktighet	**20-40 %**
Vatten	**Vattenskål**
UVB	**Nödvändigt** Fergusonzon 3
Föda	**Insekter**
Hålls	**Ensamma eller en hane med flera honor**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Kullstorlek	**5-7 ägg**
Inkubation	**60-90 dagar** vid 26-29 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Ej listad**
EU-bilaga	**Ej listad**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Agama mwanzae är en medelstor klippagam med platt huvud. Den dominerande hanen har en mörkblå kropp och rött eller violett huvud, hals och axlar; honan är brun och svår att skilja från honor av andra agamer. Hanens färger försvinner när han är stressad, kall eller underlägsen, och han liknar då en hona. Det är hanens färger som har gjort arten populär som terrariedjur.

Vuxna djur blir 15-23 cm inklusive svans.

Arten beskrevs 1923 som en varietet av *Agama lionotus*, har senare förts som underart till *Agama agama* och *Agama planiceps* och har räknats som egen art sedan 1991. Den förväxlas ofta med *Agama agama*.

A. mwanzae är snabb och vaksam och ett djur att titta på, inte att ta upp. Den kan vänjas vid kortvarig hantering men söker inte kontakt. Den kan bli upp till 15 år.

Utbredning och livsmiljö

Agama mwanzae lever i Östafrika: i Tanzania, Kenya och Rwanda. Typlokalen är Shanwa vid Mwanza vid Victoriasjön i nordvästra Tanzania, och arten ses bland annat i Serengeti och Masai Mara.

> **Naturlig utbredning:** Tanzania, Kenya och Rwanda.

LIVSMILJÖ

Agama mwanzae lever i savann och halvöken, där den solar sig i middagsvärmen på klippor och kopjes, de klippöar av granit som reser sig från slätten. Klipporna ger utsikt och springor att fly in i.

Arten är dagaktiv och lever i grupper med en dominerande, mycket revirhävdande hane och flera honor, ofta omkring fem. Underlägsna hanar har avdämpade färger. När hanen uppvaktar en hona nickar och svänger han med huvudet.

Skötsel

TERRARIET

Agama mwanzae hålls och förökas i fångenskap, men skötseln är bara sparsamt beskriven. Uppgifterna om avel är lånade från den nära besläktade *Agama agama*.

Ett vuxet djur behöver ett terrarium på minst 90 × 60 × 60 cm (längd × bredd × höjd). En hane med två honor behöver minst 120 × 60 × 60 cm. Arten klättrar bra på sten och lodräta ytor, så terrariet ska ha klippuppbyggnader som når upp i höjden, men golvytan är det viktigaste.

Använd ett 5-8 cm djupt bottenlager av sand blandad med lite jord. Inred med skifferplattor, platta stenar och kork, så att djuret kan klättra upp och hålla utkik och har gömslen i flera temperaturzoner. Allt ska stå stadigt. Locket ska ge god ventilation och gå att låsa, eftersom djuret är snabbt. Ta bort oätna insekter innan ljuset släcks.

TEMPERATUR

Agama mwanzae behöver en tydlig gradient. Solplatsen ska ha en yttemperatur på 40-45 °C, mätt med en infraröd termometer. Den varma delen av terrariet ska vara 30-35 °C och den svala änden omkring 28 °C. Använd en halogenspot över en platt sten eller skifferplatta och sätt termostat på alla värmekällor.

På natten släcks lamporna, och temperaturen får sjunka till 20-24 °C. Är rummet kallare används ett keramiskt värmeelement på termostat, som inte lyser. För låga temperaturer ger dålig matsmältning och luftvägsinfektioner, och hanen förlorar sina färger.

Läs mer: Värme och temperatur

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Luftfuktigheten ska ligga på 20-40 %. Ställ alltid en låg, stabil skål med friskt vatten i terrariet och byt vattnet dagligen, eftersom arten dricker mycket. Spraya väggarna lätt en eller två gånger i veckan, så att djuret också kan dricka droppar. För torr luft ger problem med hudömsningen, framför allt på tårna och svansspetsen; ett hörn med fuktig botten hjälper vid hudömsning.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

LJUS OCH UVB

Agama mwanzae är dagaktiv och solar sig mycket, så den behöver kraftigt ljus och UVB motsvarande Ferguson-zon 3. Använd ett T5 HO-rör på 10-12 % i en reflekterande armatur över solplatsen och den varma halvan av terrariet. Avståndet från röret till solplatsen beror på lampa och nät; kontrollera med en UV-mätare. Den svala änden ska ha skugga.

Ha 12 timmars ljus per dag styrt av en timer. UVB-rör förlorar sin effekt långt innan ljuset syns försvagas, så byt dem enligt tillverkarens anvisningar, i regel var 12:e månad.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Agama mwanzae är insektsätare. Ge en varierad kost av välfödda insekter: kackerlackor och syrsor som huvudfoder och mjölmask och jättemjölmask i mindre mängder. Feta insekter som vaxmottslarver är bara till godbitar. Insekterna får högst vara lika stora som avståndet mellan djurets ögon.

Ungar matas dagligen, vuxna tre gånger i veckan, så att de inte blir feta. Pudra insekterna med kalk utan D3 vid varje utfodring när UVB-ljuset fungerar, och ge ett vitaminpreparat med D3 varannan vecka. Lite grönt som maskrosblad kan erbjudas.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Agama mwanzae är snabb, vaksam och revirhävdande. Två hanar får aldrig hållas tillsammans, eftersom de slåss och ger varandra allvarliga skador. En hane kan hållas med en eller två honor i ett stort terrarium med många gömslen, så att honorna kan undvika honom. En hane som kan se en annan hane kan förlora färgerna och sluta äta.

Arten kan vänjas vid kortvarig, lugn hantering men söker inte kontakt, och den är så snabb att den lätt rymmer. Ta aldrig djuret i svansen: agamer kan inte kasta svansen, och en skadad svans växer inte ut igen. Ett djur med bra gömslen och klätterstenar är lugnare och visar fler färger.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Hanen av *Agama mwanzae* har blå kropp och rött eller violett huvud, medan honan är brun. Könet är lätt att se på vuxna djur, svårare på ungar. Ålder vid könsmognad är inte dokumenterad för arten; hos *Agama agama* är honorna könsmogna efter 14-18 månader och hanarna efter omkring två år. Sätt först en hona i avel när hon är fullvuxen och i god kondition.

PARNING

Hanen nickar och svänger med huvudet för att uppvakta honan. Sätt hanen hos honorna i ett stort terrarium med många gömslen, så att honorna kan undvika honom, och håll uppsikt: separera djuren om en hona får sår eller slutar äta. Aveln lyckas med växlande framgång.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

En hona med ägg blir tydligt rundare. Ge henne en äggläggningslåda med 10-15 cm lätt fuktig sand eller kokosfiber där hon kan gräva. Kullstorleken är inte dokumenterad för arten; hos *Agama agama* är den 5-7 ägg. Utan en lämplig plats kan honan hålla kvar äggen, och det kan bli livshotande. Ge henne rikligt med föda och kalk före och efter äggläggningen, och håll henne gärna skild från hanen medan hon har ägg.

INKUBATION

Ta försiktigt upp äggen utan att vända dem och lägg dem i lätt fuktig vermikulit i en äggkläckare. Vid omkring 29 °C kläcks de efter 2-3 månader (60-90 dagar). Hos *Agama agama* bestämmer ruvningstemperaturen könet: 29 °C ger hanar och 26-27 °C honor. Om detsamma gäller för *A. mwanzae* är inte dokumenterat, men håll temperaturen stabil.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Håll ungarna skilda från de vuxna i ett terrarium med samma inredning, många gömslen och UVB. Mata dagligen med små insekter pudrade med kalk. Separera hanarna i tid, eftersom de blir revirhävdande.

Hälsa och vanliga misstag

De flesta sjukdomar hos *Agama mwanzae* beror på fel i skötseln. Typiska problem är:

- Benskörhet (metabolisk skelettsjukdom) vid för lite UVB och kalk. Tecknen är darrningar, mjuka ben och missbildade käkar.
- Hudömsningsproblem vid för torr luft, framför allt på tårna och svansspetsen.
- Luftvägsinfektion vid för låg temperatur: väsande andning, slem vid näsborrarna och öppen mun.
- Fetma vid för många feta insekter och för lite rörelse.
- Inälvsmask, kvalster och andra parasiter. Vildfångade djur har ofta många, så håll nya djur i karantän och låt undersöka ett avföringsprov.

Ett friskt djur har klara ögon, fyllig svans och slät hud och äter villigt. Kontakta en veterinär med erfarenhet av kräldjur om djuret går ner i vikt, inte äter eller andas med öppen mun.

Läs mer: Karantän och hygien Läs mer: Köp av djur: uppfödda djur, vildfångst och transport

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.